

॥ श्रीसरस्वतीरहस्योपनिषत् ॥

.. Shri Sarasvatirahasya Upanishad ..

sanskritdocuments.org

May 21, 2017

.. Shri Sarasvatirahasya Upanishad ..

॥ श्रीसरस्वतीरहस्योपनिषत् ॥

Sanskrit Document Information



Text title : Sarasvatirahasya Upanishad

File name : sarasvati_upan.itx

Category : upaniShat

Location : doc_upanishhat

Author : Vedic tradition

Language : Sanskrit

Subject : philosophy/religion

Transliterated by : Sunder Hattangadi (sunderh at hotmail.com)

Proofread by : Sunder Hattangadi (sunderh at hotmail.com)

Description-comments : 106 / 108; Krishna Yajurveda - Shakta upanishad

Latest update : April 25, 2000

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com


Site access : <http://sanskritdocuments.org>

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

May 21, 2017

sanskritdocuments.org



॥ శ్రీసరస్వతీరహస్యోపనిషత్ ॥

ప్రతియోగివినిర్ముక్తబ్రహ్మవిద్వైకగోచరమ్ ।

అఖణ్ణనిర్వికల్పం తద్రామచన్ద్రపదం భజే ॥

ఓం వాజ్మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠిత-

మావిరావీర్మ ఏధి ॥ వేదస్య మ ఆణీస్థః శ్రుతం మే

ప్రహాసీరనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్సన్దధామి ఋతం వదిష్యామి

సత్యం వదిష్యామి తన్మామవతు అవతు మామవతు వక్తార-

మవతు వక్తారమ్ ॥ ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

హరిః ఓం ॥ ఋషయో హ వై భగవన్తమాశ్వలాయనం సమ్నూజ్య

పప్రచ్ఛుః కేనోపాయేన తజ్ఞానం తత్పదార్థావభాసకమ్ ।

యదుపాసనయా తత్త్వం జానాసి భగవన్సద ॥ ౧॥

సరస్వతీ దశశ్లోక్యా సముచా బీజమిశ్రయా ।

స్తుత్వా జప్తాః పరాం సిద్ధిమలభం మునిపుంజవాః ॥ ౨॥ ఋషయ ఉఃచుః ।

కథం సారస్వతప్రాప్తిః కేన ధ్యానేన సువ్రత ।

మహాసరస్వతీ యేన తుష్టా భగవతీ వద ॥ ౩॥

స హోవాచాశ్వలాయనః । అస్య శ్రీసరస్వతీదశశ్లోకీమహామన్తస్య ।

అహమాశ్వలాయన ఋషిః । అనుష్టుప్ ఛందః । శ్రీ వాగీశ్వరీ దేవతా ।

యద్వాగితి బీజమ్ । దేవీం వాచమితి శక్తిః । ప్రణో దేవీతి కీలకమ్ ।

వినియోగస్తస్మిన్ప్రత్యర్థే । శ్రద్ధా మేధా ప్రజ్ఞా ధారణా వాగ్దేవతా

మహాసరస్వతీత్యేతైరంగన్యాసః ॥ నీహారహారఘనసారసుధాకరాభాం

కల్యాణదాం కనకచమ్పకదామభూషామ్ । ఉత్తుంజపీనకుచకుమ్భ-

మనోహరాక్షీం వాణీం సమామి మనసా వచసా విభూత్వై ॥ ౧॥

ఓం ప్రణోదేవీత్యస్య మన్తస్య భరద్వాజ ఋషిః । గాయత్రీ ఛందః ।

శ్రీసరస్వతీ దేవతా । ప్రణవేన బీజశక్తిః కీలకమ్ । ఇష్టార్థే వినియోగః ।

మన్తేణ న్యాసః ॥ యా వేదాన్తార్థతత్త్వైకస్వరూపా పరమార్థతః ।

నామరూపాత్మనా వ్యక్తా సా మాం పాతు సరస్వతీ ॥ ఓం ప్రణో దేవీ సరస్వతీ

వాజేభిర్వాజినీవతీ ॥ ధీనామవిత్స్రవతు ॥ ౧॥

ఆ నో దివ ఇతి మన్తస్య అత్తిర్పః । త్రిష్టుప్ ఛందః ।

సరస్వతీ దేవతా । హ్రీమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ । ఇష్టార్థే
 వినియోగః । మస్త్రేణ న్యాసః ॥ యా సాఙ్గోపాఙ్గవేదేషు
 చతుర్వేదైవ గీయతే । అద్వైతా బ్రహ్మణః శక్తిః సా మాం
 పాతు సరస్వతీ ॥ హ్రీం ఆ నో దివో బృహతః పర్వతాదా సరస్వతీ
 యజతాగం తు యజ్ఞమ్ । హవం దేవీ జజషాణా ఘృతాపీ
 శగ్మాం నో వాచముశతీ శ్రుణోతు ॥ ౨॥

పావకా న ఇతి మస్త్రస్య । మధుచ్ఛన్ద ఋషిః । గాయత్రీ
 ఛందః । సరస్వతీ దేవతా । శ్రీమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ ।
 ఇష్టార్థే వినియోగః । మస్త్రేణ న్యాసః ॥ యా వర్ణపదవాక్యాధ్ధ-
 స్వరూపేణైవ వర్తతే । అనాదినిధనానంతా సా మాం పాతు
 సరస్వతీ ॥ శ్రీం పావకా నః సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । యజ్ఞం
 వష్టు ధియా వసుః ॥ ౩॥

చోదయిత్రీతి మస్త్రస్య మధుచ్ఛన్ద ఋషిః । గాయత్రీ ఛందః ।
 సరస్వతీ దేవతా । బ్లూమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ । మస్త్రేణ న్యాసః ॥
 అధ్యాత్మమధిదైవం చ దేవానాం సమ్యగీశ్వరీ । ప్రత్యగ్నై
 వదన్తీ యా సా మాం పాతు సరస్వతీ ॥ బ్లూం చోదయిత్రీ సూన్వతానాం
 చేతన్తీ సుమతీనామ్ । యజ్ఞం దధే సరస్వతీ ॥ ౪॥

మహో అర్ణ ఇతి మస్త్రస్య । మధుచ్ఛన్ద ఋషిః । గాయత్రీ ఛందః ।
 సరస్వతీ దేవతా । సౌరితి బీజశక్తిః కీలకమ్ । మస్త్రేణ న్యాసః ।
 అన్తర్యామ్యాత్మనా విశ్వం త్రైలోక్యం యా నియచ్ఛతి ।
 రుద్రాదిత్యారూపస్థా యస్యామావేశ్య తాం పునః । ధ్యాయన్తి
 సర్వరూపైకా సా మాం పాతు సరస్వతీ । సౌః మహో అర్ణః
 సరస్వతీ ప్రచేతయతి కేతునా । ధియో విశ్వా విరాజతి ॥ ౫॥

చత్వారి వాగితి మస్త్రస్య ఉచధ్యపుత్ర ఋషిః । త్రిష్టమ్ ఛందః ।
 సరస్వతీ దేవతా । ఐమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ । మస్త్రేణ న్యాసః ।
 యా ప్రత్యగ్బృష్టిభిర్బిష్టైర్వైర్వ్యజ్యమానానుభూయతే । వ్యాపినీ
 జ్ఞోన్వస్తిరూపైకా సా మాం పాతు సరస్వతీ ॥ ఐం చత్వారి వాక్
 పరిమితా పదాని తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః । గుహా శ్రీణీ
 నిహితా నేజ్జయన్తి తురీయం వాచో మనుష్యా వదన్తి ॥ ౬॥

యద్రాగ్వదన్తీతి మన్తస్య భార్గవ ఋషిః | త్రిష్టవ్ ఛందః |
సరస్వతీ దేవతా | క్షీమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ | మన్త్రేణ న్యాసః |
నామజాత్యాదిభిర్భేదైర్వధా యా వికల్పితా | నిర్వికల్పాత్పతనాని
వ్యక్తా సా మాం పాతు సరస్వతీ || క్షీం యద్వాగ్వదన్త్యవిచేతనాని
రాష్ట్రీ దేవానాం నిషసాద మన్దా | చతస్ర ఊర్జం దుదుహే
పయాంసి క్వ స్విదస్యాః పరమం జగామ || ౭ ||

దేవీం వాచమితి మన్తస్య భార్గవ ఋషిః | త్రిష్టవ్ ఛందః |
సరస్వతీ దేవతా | సౌరితి బీజశక్తిః కీలకమ్ | మన్త్రేణ న్యాసః |
వ్యక్తావ్యక్తగిరః సర్వే వేదాద్యా వ్యాహరన్తి యామ్ | సర్వకామదుధా
ధేనుః సా మాం పాతు సరస్వతీ || సౌః దేవీం వాచమజనయన్త
దేవాస్తా విశ్వరూపాః పశవో వదన్తి | సా నో మన్తేషమూర్జం
దుహానా ధేనుర్వాగస్మానుపసుష్టుతైతు || ౮ ||

ఉత త్వ ఇతి మన్తస్య బృహస్పతిర్ఋషిః | త్రిష్టవ్ ఛందః |
సరస్వతీ దేవతా | సమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ | మన్త్రేణ న్యాసః |
యాం విదిత్వాఖిలం బంధం నిర్మథ్యాఖిలవర్తనా | యోగీ యాతి
పరం స్థానం సా మాం పాతు సరస్వతీ || సం ఉత త్వః పశ్యన్న
దదర్శ వాచముత త్వః శ్రుణ్వన్న శ్రుణోత్యేనామ్ | ఉతో త్వస్మై
తన్వం ౧ వినస్తే జాయేవ పత్య ఉశతీ సువాసాః || ౯ ||

అమ్బితమ ఇతి మన్తస్య గృత్సమద ఋషిః | అనుష్టవ్ ఛందః |
సరస్వతీ దేవతా | ఐమితి బీజశక్తిః కీలకమ్ | మన్త్రేణ న్యాసః |
నామరూపాత్కం సర్వం యస్యామావేశ్య తాం పునః |
ధ్యాయన్తి బ్రహ్మరూపైకా సా మాం పాతు సరస్వతీ || ఐం అమ్బితమే
నదీతమే దేవితమే సరస్వతీ | అప్రశస్తా ఇవ స్మసి ప్రశస్తిమమృ
నస్కృధి || ౧౦ ||

చతుర్ముఖముఖామ్భోజవనహంసవధూర్మమ |
మానసే రమతాం నిత్యం సర్వశుక్లా సరస్వతీ || ౧౧ ||

నమస్తే శారదే దేవి కాశ్మీరపురవాసిని |
త్వామహం ప్రార్థయే నిత్యం విద్యాదానం చ దేహి మే || ౧౨ ||

అక్షసూత్రాఙ్కశధరా పాశపుస్తకధారిణీ |

ముక్తాహారసమాయుక్తా వాచి తిష్ఠతు మే సదా ॥ 3॥

కమ్బుకణ్ఠీ సుతాస్రౌష్ఠీ సర్వాభరణభూషితా ।
మహాసరస్వతీ దేవీ జిహ్వోగ్రే సంనివిశ్యతామ్ ॥ ౪॥

యా శ్రద్ధా ధారణా మేధా వాగ్దేవీ విధివల్లభా ।
భక్తజిహ్వోగ్రసదనా శమాదిగుణదాయినీ ॥ ౫॥

సమామి యామినీనాథలేఖాలజ్జుతకున్దలమ్ ।
భవానీం భవనన్తాపనిర్వాపణసుధానదీమ్ ॥ ౬॥

యః కవిత్వం నిరాతక్యం భుక్తిముక్తీ చ వాఞ్ఞాతి ।
సోఽభైర్వైన్యాం దశశ్లోక్యా నిత్యం స్తౌతి సరస్వతీమ్ ॥ ౭॥

తస్యైవం స్తువతో నిత్యం సమభ్యర్చ్య సరస్వతీమ్ ।
భక్తిశ్రద్ధాభియుక్తస్య షణ్మాసాత్ప్రత్యయో భవేత్ ॥ ౮॥

తతః ప్రవర్తతే వాణీ స్వేచ్ఛయా లలితాక్షరా ।
గద్యపద్యాత్మకైః శబ్దైరప్రమేయైర్వివక్షితైః ॥ ౯॥

అశ్రుతో బుధ్యతే గ్రన్థః ప్రాయః సారస్వతః కవిః ।
ఇత్యేవం నిశ్చయం విప్రాః సా హోవాచ సరస్వతీ ॥ ౧౦॥

ఆత్మవిద్యా మయా లభ్యా బ్రహ్మజ్ఞైవ సనాతనీ ।
బ్రహ్మత్వం మే సదా నిత్యం సచ్చిదానందరూపతః ॥ ౧౧॥

ప్రకృతిత్వం తతః సృష్టం సత్త్వాదిగుణసామ్యతః ।
సత్యమాభాతి చిచ్ఛాయా దర్పణే ప్రతిబింబవత్ ॥ ౧౨॥

తేన చిత్ప్రతిబింబేన త్రివిధా భాతి సా పునః ।
ప్రకృత్యవచ్ఛిన్నతయా పురుషత్వం పునశ్చ తే ॥ ౧౩॥

శుద్ధసత్త్వప్రధానాయాం మాయాయాం బిమ్బితో హ్యజః ।
సత్త్వప్రధానా ప్రకృతిర్మాయేతి ప్రతిపాద్యతే ॥ ౧౪॥

సా మాయా స్వవశోపాధిః సర్వజ్ఞస్యేశ్వరస్య హి ।
వశ్యమాయత్వమేకత్వం సర్వజ్ఞత్వం చ తస్య తు ॥ ౧౫॥

సాత్వికత్వాత్సమష్టిత్వాత్సాక్షిత్వాజ్జగతామపి ।
జగత్కర్తుమకర్తుం వా చాన్యథా కర్తుమీశతే ॥ ౧౬॥

యః స ఈశ్వర ఇత్యుక్తః సర్వజ్ఞత్వాదిభిర్గుణైః ।
శక్తిద్వయం హి మాయాయా విక్షేపావృతిరూపకమ్ ॥ ౧౭॥

విక్షేపశక్తిర్లగ్నాదిబ్రహ్మణాంతం జగత్సృజేత్ ।
అన్తర్బ్రహ్మశ్యయోర్భేదం బహిశ్చ బ్రహ్మసర్గయోః ॥ ౧౮॥

ఆవృణోత్యపరా శక్తిః సా సంసారస్య కారణమ్ ।
సాక్షిణః పురతో భాతం లిజదేహన సంయుతమ్ ॥ ౧౯॥

చితిచ్చాయాసమావేశాజ్ఞివః స్యాద్వాస్యవహారికః ।
అస్య జీవత్వమారోపాత్సాక్షిణ్యస్యవభాసతే ॥ ౨౦॥

ఆవృతౌ తు వినష్టాయాం భేదే భాతేఽపయాతి తత్ ।
తథా సర్గబ్రహ్మణోశ్చ భేదమావృత్య తిష్ఠతి ॥ ౨౧॥

యా శక్తిస్త్వద్వశాద్బ్రహ్మ వికృతత్వేన భాసతే ।
అత్రాప్యవృతినాశేన విభాతి బ్రహ్మసర్గయోః ॥ ౨౨॥

భేదస్తయోర్వికారః స్యాత్సర్గే న బ్రహ్మణి క్వచిత్ ।
అస్తి భాతి ప్రియం రూపం నామ చేత్యంశపంచకమ్ ॥ ౨౩॥

ఆద్యత్రయం బ్రహ్మరూపం జగద్రూపం తతో ద్వయమ్ ।
అపేక్ష్య నామరూపద్వే సచ్చిదానన్దతత్పరః ॥ ౨౪॥

సమాధిం సర్వదా కుర్యాధృదయే వాథ వా బహిః ।
సవికల్పో నిర్వికల్పః సమాధిర్ద్వివిధో హృది ॥ ౨౫॥

దృశ్యశబ్దానుభేదేన స వికల్పః పునర్ద్విధా ।
కామాద్యాశ్చిత్తగా దృశ్యాస్తత్సాక్షిత్యేన చేతనమ్ ॥ ౨౬॥

ధ్యాయద్దృశ్యానువిధోఽయం సమాధిః సవికల్పకః ।
స్వానుభూతిరసావేశాద్దృశ్యశబ్దాద్యపేక్షితుః ॥ ౨౭॥

నిర్వికల్పః సమాధిః స్యాన్నివాన్తస్థితదీపవత్ ।
హృదీవ బాహ్యదేశేఽపి యస్మిన్కస్మింశ్చ వస్తుని ॥ ౨౮॥

సమాధిరాద్యసన్మాత్రాన్నామరూపపుథక్కృతిః ।
స్తబ్ధీభావో రసాస్వాదాత్ప్రతీయః పూర్వవన్మతః ॥ ౩౦॥

ఏతైః సమాధిభిః షడ్భిర్నయేత్కాలం నిరస్తరమ్ ।
దేహాభిమానే గలితే విజ్ఞాతే పరమాత్మని ।
యత్ర యత్ర మనో యాతి తత్ర తత్ర పరామృతమ్ ॥ ౩౧॥

భిద్యతే హృదయగ్రస్థిశ్చిద్యవే సర్వసంశయాః ।
క్షీయన్తే చాస్య కర్మాణి తస్మిన్పృష్టే పరావరే ॥ ౩౨॥

మయి జీవత్వమీశత్వం కల్పితం వస్తుతో నహి ।
ఇతి యస్తు విజానాతి స ముక్తో నాత్ర సంశయః ॥ ౩౩॥

ఇత్యుపనిషత్ ॥

ఓం వాజ్మే మనసి ప్రతిష్ఠితా మనో మే వాచి ప్రతిష్ఠిత-
మావిరాపీర్మ ఏధి ॥ వేదస్య మ ఆణీస్థః శ్రుతం మే మా
ప్రహాసీరనేనాధీతేనాహోరాత్రాన్సన్దధామి ఋతం వదిష్యామి
సత్యం వదిష్యామి తన్మామవతు తద్వక్తారమవత్వవతు మామవతు
వక్తారమవతు వక్తారమ్ ॥

ఓం శాన్తిః శాన్తిః శాన్తిః ॥

ఇతి సరస్వతీరహస్యోపనిషత్సమాప్తా ॥

Encoded by Sunder Hattangadi (sunderh@hotmail.com)

.. Shri Sarasvatirahasya Upanishad ..

was typeset using X_YTEX 0.99996

on May 21, 2017

Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

